

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

4. juli 2012 • J.nr.: NMK-132-00484 • Ref.: Lilja Kristjánsson, LIKRI-NMKN

AFGØRELSE

i sag om udvidelse af svinebruget på en ejendom i Rebild Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Rebild Kommune's afgørelse af 28. december 2010 om udvidelse af svinebrug på ejendommen Langsiggårdvej 4, Thorup, 9520 Skørping, og afgørelsen står således ved magt, idet der dog tilføjes følgende nyt vilkår for godkendelsen:

Vilkår 7.1.3.: "For at opnå en nitratudvaskning på 66,3 kg N/ha/år skal der enten anvendes et S6 sædskifte eller anvendes ekstra 13,8 % efterafgrøder ud over de lovpligtige. Det anvendte virkemiddel skal efter implementering indrapporteres til Rebild Kommune."

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter datoen for Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, jf. § 33.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af nogle omboende.

Der klages over BAT og over udvaskning af kvælstof og fosfor til Natura 2000-områder. Endvidere klages over de forøgede lugtgener og værdiforringelse af klagers ejendom, som udvidelsen vil medføre samt over en forøgelse af antal døde dyr, som afventer afhentning af DAKA.

Endelig klages over, at Thorup ikke bliver betragtet som samlet bebyggelse.

Sagens oplysninger

Kvælstof til Natura 2000-vandområder

Der er den 20. december 2007 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 10.860 slagtesvin (32-102 kg), svarende til i alt 278,93 dyreenheder (DE), til 16.020 slagtesvin (32-105 kg), svarende til i alt 428,99 DE.

Bedriften råder over i alt 345,18 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen samt 207,88 ha aftalearealer.

Natur- og Miljøklagenævnet kan konstatere, at udbringningsarealerne i det ansøgte projekt afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Afvandingen sker via deloplandet Langerak, som udgør en del af hovedvandopland 1.2. Limfjorden. Det fremgår af Miljøministeriets vandplan for det pågældende hovedvandopland, at miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke er opfyldt i området.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne:

"Konklusion kvælstof og fosfor:

Med baggrund i ovenstående vurderes det, at tilledningen af kvælstof og fosfor fra arealerne i projektet til vandløb samt til Langerak, ikke er til hinder for, at de fastsatte mål kan overholdes, ligesom det vurderes, at udledningen ikke medfører en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget for habitatområderne H14, F2 og F7 samt områderne H15, F1 og R7. Reelt sker der en mindre udledning af kvælstof i forhold til nudriften. De nødvendige reduktioner i næringsstofudledningen sikres gennem andre tiltag i vandplanen, der ikke reguleres af husdyrloven. En eventuel fosforudledning er ikke kvantificeret, men det anses for sandsynliggjort, at risikoen for udvasknings- og erosionsbetinget fosforudledning til Langerak fra arealerne i projektet er lille."

Udledning af fosfor til Natura 2000-vandområder

Ifølge godkendelsen og efter nævnets oplysninger ligger udbringningsarealerne i det ansøgte projekt i oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Det fremgår af Miljø-

ministeriets vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden³, at miljømålslovens miljømål "god tilstand" ikke er opfyldt i området, herunder at området er overbelastet med fosfor.

Af Rebild Kommunes afgørelse fremgår følgende om fosforoverskuddet på bedriften i det ansøgte projekt: Se ovenfor under afsnittet "Kvælstof til Natura 2000-vandområder.

BAT

Der skal i forbindelse med udvidelsen opføres en ny stald til slagtesvin i forlængelse af den eksisterende stald i sydlig retning.

De eksisterende slagtesvinestalde er med drænet gulv + spalter (33/67). Der er desuden en eksisterende stald med delvis spaltegulv (50-75 % fast gulv) der nedlægges. En eksisterende stald ombygges fra fuldspalter til delvis spaltegulv (25-49 % fast gulv).

Den ny slagtesvinestald bliver med delvis spaltegulv (25-49 % fast gulv) og gyllekøling (31 % ammoniakreduktionseffekt 8760 timer/år)

Der opføres en ny gyllebeholder med teltoverdækning, derudover er der to eksisterende gyllebeholdere. Den store af de eksisterende beholdere etableres ligeledes med teltoverdækning, og der foderoptimeres.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om BAT:

"Fase 1. Udvidelse af dyreholdet i eksisterende bygninger

BAT niveauet er på 5.175 kg N/år. Da der ikke er et BAT niveau for fuldspaltegulv er stald 1.1.1 sat som delvis spaltegulv med under 50 % fast gulv i stedet i BAT-beregningen. Beregningen er indsendt til kommunen via it-ansøgningssystemet, som skema nr. 21370. For at imødekomme kravet om reduktion i ammoniakfordampning samt kravet om BAT ved udvidelsen er der lavet projektilpasning i form af teltoverdækning på den eksisterende og nye gylletank, samt reduktion af råprotein til højst 149,5 gram. Dette resulterer i en fordampning på 5.193 kg N/år. Fordampningen er 90 kg N/år mindre end i nudriften.

Ansøger har valgt ikke at justere mere på mængden af råprotein for at nå de sidste 18 kg N/år, da en reduktion til 149,5 gram ligeledes er brugt i fase 2. Derudover kan fase 1 maksimalt udnyttes til år 2014, og det drejer sig derfor om maksimalt 72 kg N/år i hele perioden.

Fase 2. Etablering af ny stald og yderligere udvidelse af dyreholdet (senest år 2014)

Der sker en yderligere udvidelse af dyreholdet i ny stald med 3.520 stk. slagtesvin. Stald 1.1.1 er på nuværende tidspunkt udtjent og vil blive taget helt ud af brug ved tilbygning af den nye stald. Stalden med fuldspaltegulv vil blive ændret til delvis spaltegulv. BAT niveauet er på den baggrund beregnet til 6.079 kg N/år.

For at imødekomme kravet om reduktion i ammoniakfordampning samt kravet om BAT senest i år 2014 er der lavet projektilpasning i form af teltoverdækning på den eksisterende og nye gylletank, samt reduktion af råprotein til 149,5 gram og gyllekøling med 31 % effekt i den nye stald. Dette resulterer i en fordampning på 6.074 kg N/år.

³ jf. http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/Se_vandplanerne

Der er ifølge det oplyste ingen biaktiviteter på ejendommen.

1.3. Kommunens samlede vurdering

Rebild Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til en årlig produktion på 16.020 stk. slagtesvin (32-105 kg), svarende til 428,99 DE på (adr.) Kommunen godkender samtidig opførelse af en ny stald med gyllekøling og en ny gyllebeholder med teltoverdækning samt overdækning af en eksisterende gyllebeholder.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af en række vilkår. Beregningerne foretaget gennem www.husdyrgodkendelse.dk viser, at der ikke sker en merbelastning af omkringliggende natur og miljø. Beregninger viser ligeledes, at lugtgenerne fra den ansøgte produktion ikke vurderes, at påvirke omkringboende væsentlig."

Lugt

Det er oplyst, at der i forbindelse med det ansøgte projekt vil ske en udvidelse af dyreholdet fra 278,93 DE til 428,99 DE.

I forbindelse med udvidelsen etableres yderligere en gyllebeholder og såvel den store af de eksisterende gyllebeholdere som den nye gyllebeholder bliver efter udvidelsen med teltoverdækning.

Det fremgår af det elektroniske ansøgnings-skema, at den korrigerede geneafstand for anlægget, jf. mere herom nedenfor i afsnittet "retsgrundlaget", er beregnet som følger:

Kategori	Afstand
I. Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	956 m (Ukorrigeret)
II. Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	742 m (Ukorrigeret)
III. Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	295,19 m

Der ligger ikke boliger i en vægtet gennemsnitsafstand fra anlægget, som er kortere end geneafstanden. Klagernes beboelse er beliggende i landzone 450 m i sydvestlig retning fra anlægget uden for geneafstanden.

Af Rebild Kommunes miljøgodkendelse fremgår følgende om vurderingen af lugtgener fra den ansøgte bedrift:

"Gylleopbevaring foregår primært i ejendommens gyllebeholdere. Kommunen forventer derfor størst lugtbidrag fra ejendommen ved omrøring og udkørsel af gylle. Den lille gyllebeholder er med naturligt flydelag, mens de to store beholdere (en eksisterende og en ny) får teltoverdækning.

Rebild Kommune forventer ikke væsentlige lugtgener fra ejendommens anlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengø-

ring af staldafsnittene og udstyr, så lugt fra stalde vil altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedrørende rengøring og staldhygiejne.

Lugtgenestandarderne er beregnet i it-ansøgningssystemet og det viser, at alle lugtgenekriterier er overholdt.

Der er stillet vilkår til, at bedriften og driften heraf ikke må give anledning til lugtgener udenfor bedriften, efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

Rebild Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår vedrørende lugt."

Kommunen har stillet følgende vilkår i godkendelsen til begrænsning af lugtgener:

"6.2.1. Bedriftens anlæg og driften heraf må ikke give anledning til lugtgener udenfor eget område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige."

Affald

Af miljøgodkendelsen fremgår følgende om husdyrbrugets håndtering af affald, miljøfarlige stoffer samt døde dyr:

"Affald skal opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder blandt andet, at al farligt affald skal sorteres i separate beholdere, og at aflevering til rette modtager skal kunne dokumenteres overfor kommunen.

Der er stillet vilkår til opbevaring og håndtering af olie- og kemikalieaffald samt til dokumentation for bortskaffelse af affald.

Rebild Kommune vurderer, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår vedrørende affaldshåndtering."

Rebild Kommune har vurderet, at de af ansøger beskrevne foranstaltninger er tilstrækkelige. Kommunen har i overensstemmelse hermed stillet følgende vilkår om affaldshåndtering/opbevaring af affald m.v.:

"4.6.1. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i tæt emballage.

4.6.2. Opbevaring og håndtering må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, overfladevand, grundvand, luft eller kloak.

4.6.3. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes med tæt bund og opkant, således at en mængde, svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.

4.6.4. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Dokumentation skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende."

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger om retsgrundlaget

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Udvaskning af kvælstof til Natura 2000-vandområder

Efter § 9, stk. 1, jf. stk. 3, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁴ skal der meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, hvis skærpeisen af harmonikravene efter bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, ikke kan overholdes (det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning).

Selv om kommunen konstaterer, at beskyttelsesniveauet for nitrat efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt, skal kommunen stadig overveje, om det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt. Der skal således ske en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau eller meddeles et afslag, hvis der vil være en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen.⁵

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16 skal der således efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Denne vurdering skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det pågældende område under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, og denne konsekvensvurdering skal ligeledes fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade området, må der ikke gives tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

Ved vurderingen efter habitatbekendtgørelsen skal kommunen bl.a. inddrage viden fra det forberedende arbejde til brug for vand- og naturplanerne efter miljømålsloven.⁶

Det følger endvidere af nævnets praksis, jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2010 (MKN-130-00166), at der ved vurderingen af, om udvaskningen af kvælstof fra en bedrift vil skade et Natura 2000-område, der er recipient for udvasket kvælstof fra bedriftens arealer, skal tages udgangspunkt i de retningslinjer, der findes i Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af

⁴ Bkg. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

⁵ Bkg. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

husdyrbrug samt fortegnelsen over oplysninger fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) om antallet af husdyr fordelt på de kystvandoplande, der anvendes i vandplanlægningen.

Efter vejledningen er det et kriterium, at dyretryk (antallet af DE) i et aktuelt opland ikke har været stigende siden 1. januar 2007. Et yderligere kriterium er, at kvælstofudvaskningen fra den ansøgte bedrift ikke må udgøre 5 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område, dog 1 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. Selv om vejledningens kriterier ikke er overholdt, kan der dog efter omstændighederne meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068).

Kravet om anvendelse af BAT

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunen skal endvidere efter husdyrbruglovens § 23, nr. 1, varetage hensynet til anvendelse af BAT ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 eller § 12.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁷. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁸ ved vurderingen af, om det

⁷ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

⁸ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁹:

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Lugt

Kommunen skal i en tilladelse eller miljøgodkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Kommunen må endvidere ikke meddele godkendelse, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bilag 3, afsnit B, overskrides. Heraf fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Hvis FMK-vejledningen giver den længste geneafstand, kan der foretages en justering af lugtemissionen, hvis husdyrbruget anvender miljøteknologi, som har en dokumenteret effekt på lugtemissionen, ligesom den i vejledningen anviste spredningsmodel i særlige tilfælde med meget afvigende ventilationsforhold kan erstattes af en konkret spredningsberegning med OML-modellen (udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser).

⁹ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Hvis den beregnede geneafstand er længere end den faktiske afstand fra anlægget til de omkringboende, skal der som udgangspunkt gives afslag, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3. Der fremgår dog følgende af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, om muligheden for at godkende det ansøgte, selvom lugtgeneafstanden er overskredet:

"Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktuelle afstand skal der gives afslag. I enkelte tilfælde kan der dog meddeles godkendelse, f.eks. hvis den ansøgte husdyrproduktion medfører uændrede eller færre lugtgener end den eksisterende produktion, samtidig med at afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand."

Affald

Kommunen skal i en tilladelse eller godkendelse efter § 10, § 11 eller § 12 fastsætte vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 2, jf. § 27. Hvis husdyrbruget ligger mindre end 300 meter fra hhv. boliger eller boligområder mv., skal der altid fastsættes sådanne vilkår, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1, 2. pkt., jf. § 20. Hvis husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, skal kommunen meddele afslag på ansøgningen, jf. § 31.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. 136-39, angiver, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om virksomhedens affaldsforhold, herunder opbevaring og bortskaffelse af døde dyr. En godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, indeholde vilkår med krav til håndtering og opbevaring af affald.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Udvaskning af kvælstof til Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Bedriftens udbringningsarealer afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne.

Ifølge Miljøministeriets vandplan for Hovedvandopland 1.12 Limfjorden er miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke opfyldt i området. Natur- og Miljøklagenævnet finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning¹⁰ og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse er der ikke i kommunens afgørelse af 28. december 2011 foretaget en tilstrækkelig konkret vurdering af, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne vil kunne modvirke opfyldelsen af bevaringsmålsætningen for Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2. Kommunen har heller ikke i tilstrækkelig grad dokumenteret, at der ikke vil være en skade på området. Det bemærkes i den forbindelse, at det efter nævnets faste praksis er utilstræk-

¹⁰ Jf. Effekten af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde. Faglig rapport fra DMU nr. 787,2010.

keligt som dokumentation for manglende skadevirkning at henvise til, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens området. Natur- og Miljøklagenævnet finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil bilag 3, pkt. D (det generelle beskyttelsesniveau), er overholdt.

Afgørelsen er derfor behæftet med en væsentlig mangel, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 4, jf. stk. 1 og 2. Udgangspunktet må være, at vurderingen af et så væsentligt spørgsmål som kvælstofudvaskning til et internationalt naturbeskyttelsesområde skal gennemføres af kommunen som første instans. I overensstemmelse med nævnets praksis, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068), har nævnet imidlertid overvejet, om nævnet i stedet for at hjemvise sagen kan ændre (reparere) kommunens afgørelse.

Nævnet har derfor foretaget en vurdering af den mulige påvirkning af Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, der hidrører fra kvælstofudvaskning, efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug i overensstemmelse med nævnets praksis.

I anledning af det af klager anførte om kvælstofudvaskning til Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, har nævnet imidlertid foretaget en selvstændig vurdering af den mulige påvirkning af Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, der hidrører fra kvælstofudvaskning, efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug i overensstemmelse med nævnets praksis.

Nævnet har på baggrund af oplysningerne i vandplanen for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden og ansøgningen og i overensstemmelse med retningslinjerne i vejledningen beregnet, at kvælstofudvaskningen fra husdyrgødningen udbragt på arealerne i det ansøgte projekt udgør mindre end 5 pct. af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område. Udbringning af husdyrgødning på arealerne vil derfor ikke i sig selv kunne medføre målbare skadevirkninger i området.

Nævnet må herefter tage stilling til, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne – set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet – alligevel forringer tilstanden i vandområdet. Dette kan som udgangspunkt være tilfældet, hvis udviklingen i dyretrykket i oplandet har været stigende siden 2007. Nævnet har ved vurderingen af udviklingen i dyreholdet anvendt Miljøstyrelsens oversigt over udviklingen i husdyrholdet 2007-2011¹¹. Denne er offentliggjort i Miljøstyrelsens Nyhedsbrev nr. 23 af 10. februar 2012¹².

Det fremgår af Miljøstyrelsens oversigt, at dyreholdet i oplandet Langerak er steget, hvorfor det i henhold til vejledningen må lægges til grund, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne – set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, dvs. kumulativt – risikerer at forringe tilstanden i de internationale naturbeskyttelsesområder Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Det følger af nævnets praksis, at det ansøgte projekt herefter kun kan godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau svarende til planteavl, dvs. at udvask-

¹¹ <http://cms.mim.dk/.../Oversigtoverudviklingidyreholdettabel.pdf>

¹² http://www.mst.dk/.../Nyhedsbrev_23100212.pdf

ningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder.

Nævnet har beregnet, at kravet om reduktion af kvælstofudvaskningen til planteavlensniveau vil være overholdt i det ansøgte projekt, hvis der enten anvendes et S6 sædskifte eller anvendes ekstra 13,8% efterafgrøder ud over de lovpligtige. Der tilføjes et vilkår herom i godkendelsen.

Fosfor

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunen ikke godkende et projekt efter husdyrbruglovens § 12 hvis det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, ikke er overholdt. Af bekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, fremgår bl.a.:

"Kravet til fosforoverskuddet vil afhænge af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

I øvrige tilfælde stilles følgende krav til fosforoverskuddet på bedriften. Det skal dog understreges, at for alle 4 grupper gælder, at det kun omfatter udbringningsarealerne i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Der henvises til kortmateriale, hvoraf disse oplande fremgår:

- For arealer på drænedede lerjorder med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).
- For arealer på drænedede lerjorder, hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0, stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen (Fosforklasse 1).
- På lavbundsarealer stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet (FeBD:PBD-molforholdet) er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende Fe/P-forholdet skal udtages af en uvildig instans. (Fosforklasse 2).
- For arealer på drænedede lerjorder, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance (Fosforklasse 3)."

Det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit C, suppleres af en adgang for kommunen til i særlige tilfælde at fastsætte skærpede vilkår, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Det fremgår af sagen, at udbringningsarealerne ikke ligger i fosforklasse. Med et gennemsnitligt fosforoverskud på 6,5 kg P/ha/år overholder det ansøgte projekt det beskyttelsesniveau, der følger af indplaceringen i fosforklasser efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit C.

Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder nævnet ikke anledning til i denne sag at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

Anvendelse af BAT i det ansøgte projekt

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Efter nævnets beregninger på baggrund af vejledningen må ammoniakemissionen fra produktionen af dyrehold, der ifølge ansøgningen vil foregå i de eksisterende dele af anlægget, ikke overstige 4632 kg N/år. Ammoniakemissionen fra produktionen i de nye dele af anlægget må ikke overstige 1447 kg N/år. Emissionen fra det samlede anlæg må derfor ikke overstige i alt 6079 kg N/år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 6073,69 kg N/år.

Idet den faktiske emission fra det ansøgte projekt ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi fastsat for det samlede anlæg, finder nævnet, at det godkendte projekt overholder husdyrbruglovens krav om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen mest muligt ved anvendelse af BAT.

Lugt

Natur- og Miljøklagenævnet har fundet, at hvis virksomheden overholder de af kommunen opstillede vilkår, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige lugtgener.

Natur- og Miljøklagenævnet har herved lagt vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder mv. inden for de udregnede lugtgenæfstande, jf. afsnittet "Sagens oplysninger" ovenfor. Der er ikke efter nævnets opfattelse grundlag for at antage, at virksomhedens lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

Affald

Nævnet har vurderet, at de af ansøger beskrevne foranstaltninger samt de af kommunen stillede vilkår om affaldshåndtering og opbevaring er tilstrækkelige til at begrænse generne fra affaldshåndtering for de omkringboende.

Nævnet har lagt vægt på, at der kun vil være grund til at stille vilkår om affaldshåndteringen på et husdyrbrug, hvis der foreligger særlige omstændigheder, der giver grund til at antage, at der vil være gener, selvom husdyrbruget overholder de almindelige regler om håndtering af affald.

Samlet bebyggelse

Klager har bemærket, at Thorup ikke bliver betragtet som samlet bebyggelse, og er af den opfattelse, at det er fordi ansøger ejer nogle ejendomme i Thorup, og at disse ejendomme ikke bliver talt med som samlet bebyggelse.

Hertil kan nævnet bemærke, at det er korrekt, at ansøgers ejendomme ikke vil blive medregnet. En samlet bebyggelse kræver, at der udover den beboelsesbygning, der kan udløse den samlede bebyggelse, indenfor en afstand af 200 m ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren medregnes ikke, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Da flere af ejendommene i Thorup er med landbrugspligt, og kun få ejendomme er uden landbrugspligt, er der ikke nok ikke-landbrugspligtige ejendomme til at udgøre en samlet bebyggelse.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Rebild Kommune's afgørelse af dato 28. december 2011 om udvidelse af svinebrug på ejendommen Langsiggårdsvj 4, Thorup, 9520 Skørping, og afgørelsen står således ved magt, idet der dog tilføjes følgende nyt vilkår for godkendelsen:

Vilkår 7.1.3.: "For at opnå en nitratudvaskning på 66,3 kg N/ha/år skal der enten anvendes et S6 sædskifte eller anvendes ekstra 13,8 % efterafgrøder ud over de lovpligtige. Det anvendte virkemiddel skal efter implementering indrapporteres til Rebild Kommune."

Bibi Søgaard-Bauditz
Specialkonsulent

Lilja Eileen Kristjánsson
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Rebild Kommune, e-mail: Raadhus@rebild.dk

og pr. brev til:

Esben Wulff Andersen,
Langsiggård,
Langsiggårdsvj 4,
9520 Skørping

Keld Adzersen,
Thorup Kirkevej 3,
9520 Skørping

Kirsten og Jørgen Tarp,
Thorup Kirkevej 7,
9520 Skørping